

Statut dijakinj in dijakov srednjih šol

OPR št. 249 z dne 24. junija 1998 in popravki po OPR št. 235 z dne 21. nov. 2007

1. člen - *Življenje v šolski skupnosti*

1. Namen šole sta vzgoja in izobraževanje prek učenja, pridobivanja znanja in razvoja kritične zavesti.
2. Šola je skupnost medsebojnega sodelovanja, raziskovalnih in socialnih izkušenj, gradi na demokratičnih vrednotah in si prizadeva za vsestransko rast posameznika. V njej vsakdo, v skladu s svojo vlogo, enakovredno prispeva k izoblikovanju državljanske zavesti, izvajanju pravice do učenja, razvijanju posameznikovih sposobnosti ter k preseganju neenakosti, in to v skladu z načeli Ustave in Meddržavne konvencije o pravicah otrok, ki je bila podpisana v New Yorku dne 20. novembra 1989, ter v skladu s splošnimi načeli italijanske državne ureditve.
3. Šolska skupnost je sestavni del širše državne in družbene skupnosti. V sodelovanju z njo gradi svoje projekte in svoje vzgojno-izobraževalno delo na kvaliteti odnosov med učitelji in učenici. Osebnost mladega človeka razvija tudi s tem, da ga vzgaja k uzaveščenosti in k ovrednotenju lastne identitete, čuta odgovornosti in osebne avtonomije. Obenem pa si prizadeva dosegati kulturne in poklicne cilje, ki so v skladu z razvojem znanosti in primerni za vključitev v aktivno življenje.
4. Življenje v šolski skupnosti temelji na svobodi izražanja, mišljenja, vesti in vere, na medsebojnem spoštovanju vseh njenih članov, ne glede na njihovo starost in položaj, na odklanjanju kakršnih koli ideoloških, socialnih in kulturnih pregrad.

2. člen - *Pravice dijakov*

1. Dijak ima pravico do kakovostnega kulturnega in poklicnega formiranja, ki naj - tudi prek usmerjanja - spoštuje in razvija identiteto posameznika ter naj bo odprto do idejnega pluralizma. Šola skrbi za kontinuiteto v izobraževanju in goji nagnjenja dijakov. V ta namen nudi primerne informacije, dijakom pa dopušča, da postavljajo zahteve, razvijajo svobodno izbrane vsebinske sklope in uresničujejo samostojne pobude.
2. Šolska skupnost spodbuja solidarnost med svojimi člani in ščiti dijakovo pravico do zasebnosti.
3. Dijak ima pravico, da je seznanjen z odločitvami in pravili, ki urejajo šolsko življenje.
4. Dijak ima pravico, da se aktivno in odgovorno udeležuje šolskega življenja. Pri načrtovanju in določanju didaktičnih ciljev, pri organizaciji šolskega življenja, pri kriterijih ocenjevanja ter izbiri učbenikov in didaktičnega materiala, to se pravi pri izbirah, ki so v pristojnosti ravnatelja in profesorjev, vzpostavljajo slednji z dijaki konstruktiven dialog po postopku, ki ga določa šolski pravilnik. Dijak ima tudi pravico do takojšnje in javne ocene. Tako se sproži proces samovrednotenja, ki dijaku omogoči, da spozna svoje trdne in šibke točke ter izboljša svoj uspeh.

5. V primerih, ko bi neka odločitev pomembno vplivala na organizacijo šolskega življenja, se lahko vodstvo višje srednje šole posvetuje z dijaki, tudi na njihovo pobudo. Tako so lahko v podobnih primerih in pod istimi pogoji poklicani na posvet dijaki nižje srednje šole ali pa njihovi starši.
6. Dijaki imajo pravico do svobode izražanja in samostojno izbirajo med dopolnilnimi kurikularnimi dejavnostmi in izbirnimi dodatnimi dejavnostmi, ki jih nudi šola. Didaktične kurikularne dejavnosti in izbirne dodatne dejavnosti upoštevajo ritem pridobivanja znanja in življenjske potrebe dijakov.
7. Tuji dijaki imajo pravico, da se spoštujeta kultura in vera skupnosti, ki ji pripadajo. Šola spodbuja in podpira pobude, namenjene sprejemanju in zaščiti njihovega jezika in kulture ter uresničevanju medkulturnih dejavnosti.
8. Šola se obvezuje, da bo postopoma uresničevala pogoje, ki naj zagotovijo:
 - a. ugodno okolje za celovito osebnostno rast in kakovostne učno-vzgojne storitve;
 - b. dodatno in dopolnilno izobraževalno ponudbo, tudi s podpiranjem pobud, ki jih dijaki in njihove organizacije izvajajo samostojno,
 - c. stvarne pobude za odpravljanje zaostankov in neenakosti ter za preprečevanje in zmanjševanje šolskega osipa,
 - d. zdrave in varne prostore, ki morajo biti primerni za vse dijake, tudi za prizadete;
 - e. primerne tehnične pripomočke;
 - f. službo, ki spodbuja in vzdržuje skrb za zdravje ter nudi psihološko pomoč.
9. Šola v svojem pravilniku jamči in ureja pravico dijakov do sestajanja in zborovanj, in to na ravni razreda, oddelka in zavoda.
10. Šolski pravilnik jamči in ureja pravico do združevanja ter pravico posameznih dijakov ali dijaških organizacij do izvajanja pobud v sklopu višje srednje šole. Dijakom in njihovim organizacijam omogoča tudi uporabo prostorov. Poleg tega spodbuja ohranjanje stikov z bivšimi dijaki in njihovimi organizacijami.

3. člen - *Dolžnosti dijakov*

1. Dijaki so dolžni redno obiskovati pouk in stalno izpolnjevati učne obveznosti.
2. Dijaki so dolžni izkazovati ravnatelju, profesorjem, vsemu osebju in svojim sošolcem enako, tudi formalno spoštovanje, kakršno zahtevajo zase.
3. Pri uveljavljanju pravic in izpolnjevanju dolžnosti so se dijaki dolžni obnašati korektno, v skladu z načeli 1. člena.
4. Dijaki so dolžni spoštovati organizacijske in varnostne ukrepe, ki jih določa pravilnik posameznega zavoda.
5. Dijaki morajo uporabljati na primeren način šolske strukture, stroje in didaktične pripomočke ter se v šoli tako obnašati, da ne poškodujejo šolske lastnine.
6. Dijaki so soodgovorni za ustvarjanje prijetnega šolskega okolja in skrbijo zanj, saj je pomemben dejavnik kakovosti šolskega življenja.

4. člen - *Disciplina*

1. Pravilniki posameznih šolskih ustanov določajo disciplinske prekrške z ozirom na dolžnosti, ki so navedene v 3. členu, na pravilen potek medsebojnih odnosov v šolski skupnosti in na specifične razmere vsake šole, nadalje določajo tudi kazni, pristojne organe, ki o njih sklepajo, ter postopke za njihovo izvajanje na osnovi kriterijev v nadaljevanju.
2. Disciplinski ukrepi imajo vzgojni namen in težijo k utrjevanju čuta odgovornosti ter k vzpostavljanju primernih odnosov v šolski skupnosti, nadalje težijo k ponovni vključitvi dijaka s pomočjo raznih dejavnosti socialne ali kulturne narave v prid šolske skupnosti.
3. Disciplinska odgovornost je osebna. Nihče ne sme biti kaznovan, če mu prej ni bila dana možnost, da pojasni svoja stališča. Noben disciplinski prekršek vezan na obnašanje ne sme vplivati na vrednotenje znanja.
4. Svobodno izražanje mnenja, če korektno in ne-žaljivo za druge, ne sme biti v nobenem primeru kaznovano.
5. Kazni so vedno začasne, sorazmerne z disciplinskim prekrškom, v duhu principa postopnosti ter, po možnosti, principa poravnave škode. Kazni morajo upoštevati osebne razmere dijaka, vrsto in težo prekrška ter njegove posledice. Dijak se lahko vedno odloči, da kazen opravi z dejavnostjo v prid šolski skupnosti.
6. Kazni, ki predvidevajo izključitev iz šole, določa Razredni svet. O izključitvah, ki so daljše kot 15 dni, in o ne/pripustitvi dijaka h končnemu ocenjevanju/k državnemu izpitu, pa določa Zavodni svet.
7. Začasna izključitev dijaka je možna samo v primeru hudih ali ponavljajočih se prekrškov in ne sme trajati več kot 15 dni.
8. V primeru izključitve do 15 dni, mora šola ohraniti stike z dijakom in z njegovo družino v smislu priprave na ponovno vključitev dijaka v šolsko skupnost. Za izključitve daljše kot 15 dni, se mora šola povezati s dijakovo družino in, če je potrebno, tudi s socialnimi službami in sodstvom, za načrtovanje vzgojnega procesa, ki naj pripelje do razvoja čuta odgovornosti dijaka in, če je le možno, do njegove ponovne vključitve v šolsko skupnost.
9. Izključitev dijaka iz šolske skupnosti se lahko odredi tudi takrat, ko prekrški ranijo osebno dostojanstvo in spoštovanje drugih oseb ali ogrožajo njihovo varnost. V takem primeru ne veljajo navodila v 7. odstavku, trajanje izključitve naj bo sorazmerno s težo prekrška oziroma s trajanjem stanja nevarnosti. Po možnosti se upoštevajo določila v 8. odstavku.
10. V primerih, ki jih navaja 9. odstavek, če se disciplinski prekršek večkrat ponavlja, če je nasilje težko ali narekuje hudo socialno skrb, ko ni mogoče izvesti posegov za odgovorno in pravočasno vključitev dijaka v šolsko skupnost med šolskim letom, je predvidena izključitev iz šolske skupnosti in neocenitev na zaključnem ocenjevanju ali pa ne pripustitev na državni izpit; v manj hudih primerih se izključi dijak iz šolske skupnosti do zaključka šolskega leta.
11. Disciplinske kazni, ki jih navaja 6. odstavek in naslednji, se odredijo le po preverjanju konkretnih in točnih dokazov po katerih se sklepa, da je osumljeni dijak res zagrešil disciplinski prekršek.
12. Če sodna oblast, socialne službe ali objektivni položaj, v katerem se nahaja družina oziroma dijak, odsvetujejo ponovno vključitev v isto šolsko skupnost, je možen vpis na drugo šolo, tudi med šolskim letom.
13. Za kaznovanje disciplinskih prekrškov med izpiti je pristojna izpitna komisija, kriteriji veljajo tudi za zunanje kandidate.

5. člen - *Prizivi*

1. Proti disciplinskim ukrepom lahko kdorkoli, ki ima interes, vloži priziv, v roku največ 15. dni po prejetju sporočila o odrejeni kazni. Pritožbe je treba poslati na posebni Jamstveni organ, ki ga ustanovi in uredi vsaka posamezna šola, in odloči v roku 10. dni. V tem organu mora biti prisoten vsaj en izvoljeni predstavnik dijakov za višjo srednjo šolo in en predstavnik staršev za nižjo srednjo šolo. Organ sestavljajo praviloma profesor, ki ga imenuje Zavodni svet, na višji srednji šoli pa tudi izvoljeni dijak in predstavnik staršev, medtem ko na nižjih srednjih šolah sta člana dva predstavnika staršev. Jamstveni organ vodi šolski ravnatelj.
2. Jamstveni organ, ki ga omenja 1. odstavek, določa, po predstavitvi prošnje dijakov višje srednje šole ali katerikoli zainteresirane osebe, tudi o sporih, ki bi nastali pri izvajanju tega pravilnika v okviru šole.
3. Ravnatelj Deželnega šolskega urada ali poverjeni funkcionar dokončno odloča o pritožbah dijakov višjih srednjih šol oziroma drugih zainteresiranih oseb proti kršitvam pričujočega pravilnika, tudi s strani šolskih pravilnikov posameznih zavodov. Odločitev sprejme na podlagi obvezujočega mnenja deželnega jamstvenega organa. Za višje srednje šole sestavljajo organ dva dijaka, ki jih imenuje pokrajinska konzulta dijakov na deželni ravni, trije profesorji in en predstavnik staršev, imenovani v sklopu deželne šolske skupnosti. Organu predseduje Deželni šolski ravnatelj ali njegov predstavnik. Za nižje srednje šole sta v Jamstveni organ imenovana namesto dijakov dodatna dva predstavnika staršev.
4. Deželni jamstveni organ preverja korektno izvajanje zakonskih določil in pravilnikov, ter postopa izključno na osnovi zbrane dokumentacije in morebitnih pisnih pričevanj oseb, ki predstavijo pritožbo, ali Uprave.
5. Mnenje, navedeno v 4. odstavku, mora organ sporočiti v roku 30. dni. V slučaju, da je rok zapadel in mnenje ni bilo sporočeno, oziroma, da organ, omenjen v 3. odstavku, ni predlagal postopka, lahko Deželni šolski ravnatelj odloča brez mnenja tega organa. V tem primeru izvaja določila 4. odstavka 16. člena zakona št. 241 z dne 7. avgusta 1990.
6. Vsak Deželni šolski urad določa s posebnim aktom najbolj primerne postopke za imenovanje profesorjev in staršev v deželni jamstveni organ z namenom, da mu zajamči stalno in učinkovito delovanje.
7. Jamstveni organ v 3. odstavku je izvoljen za dve šolski leti.

5.-bis člen - *Dogovor o vzgojni soodgovornosti*

1. Sočasno z vpisom v posamezno šolsko ustanovo, dijaki in starši podpišejo Dogovor o vzgojni soodgovornosti, ki podrobno in vzajemno določa pravice in dolžnosti v odnosih med avtonomno šolsko ustanovo, dijaki in družinami.
2. Posamezni zavodni pravilniki urejujejo postopke za podpis ter za sestavo in preverjanje dogovora, ki ga določa 1. člen.
3. V prvih dveh tednih pouka, vsaka šola izvaja najbolj primerne pobude za sprejem novih dijakov, za predstavitev in razumevanje Statuta dijakinj in dijakov, Vzgojno-izobraževalnega načrta, šolskih pravilnikov in Dogovora o vzgojni soodgovornosti.

6. člen - *Sklepna navodila*

1. Šolski pravilnik in listina šolskih storitev, predvidena v obstoječih določilih, se sprejmeta ali spremenita po posvetu z dijaki višje srednje šole oziroma s starši dijakov nižje srednje šole.
2. Izvod tega pravilnika in izvod temeljnih dokumentov šole dobijo dijaki ob vpisu.
3. Črtano je III. poglavje I. dela Kraljevega odloka št. 653 z dne 4. maja 1925.
